

תל-אביב, ט' בניסן תשע"ד

9 באפריל 2014

חוזר מס' ח – 06 – 2418

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי

הנדון: דוחות רואה החשבון המבקר

(הוראות הדיווח לציבור)

מבוא

1. ביום 13.1.2013 פרסמה לשכת רואי החשבון בישראל את תקן ביקורת 108 בדבר "תיקון תקן ביקורת 99 תיקון תקן ביקורת 90 בדבר הנוסח האחד (בלתי מסויג) של דוח רואה חשבון מבקר על דוחות כספיים".
2. לאור האמור, נוצר צורך לעדכן את הוראות הדיווח לציבור. לאחר התייעצות בוועדת הקשר של לשכת רואי חשבון בישראל עם המפקח על הבנקים ובוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, אני מתקן בזה את הוראות הדיווח לציבור, כמפורט להלן.

התיקונים להוראות הדיווח לציבור

3. הוראות הדיווח לציבור יתוקנו, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר

4. "דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות – דוחות כספיים שנתיים" נוספה התייחסות לביקורת שביצע רואה החשבון המבקר על הדוח על הרווח הכולל.
5. "דוח רואה החשבון המבקר – בקרה פנימית על דיווח כספי" – נוסח הפסקה המתארת את הביקורת שביצע רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים המאוחדים הותאם לנוסח שמופיע ב"דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות – דוחות כספיים שנתיים".
6. התיקונים משלבים בהוראות את העדכון שנכלל בתקן ביקורת 108 של לשכת רואי החשבון.

תחילה והוראות מעבר

7. התיקונים להוראות הדיווח לציבור המפורטים בהוראה זו יחולו מיום פרסום חוזר זה.
8. תאגיד בנקאי ו/או חכ"א המתקשה ביישום הוראה זו יפנה למר עידו גליל, מנהל יחידת דיווח כספי, לקבלת הנחיות ספציפיות.
9. רצ"ב בנספח טבלת עדכון קובץ הוראות הדיווח לציבור.

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים

נספח
עדכון הקובץ

10. מצ"ב דפי עדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
*(3/11) [3] 655-1	(3/11) [3] 655-1
(4/14) [4] 655-2	(3/11) [3] 655-2
(4/14) [4] 655-3	(6/13) [3] 655-3
*(3/11) [3] 655-4	(3/11) [3] 655-4
*(3/11) [5] 691F-3	(3/11) [5] 691F-3
(4/14) [4] 691F-3.1	(3/11) [3] 691F-3.1
(4/14) [3] 691F-3.2	(3/09) [2] 691F-3.2
*(3/11) [3] 691F-3.3	(3/11) [3] 691F-3.3
(4/14) [2] 699-112	(4/14) [1] 699-112

וההנהלה של הבנק ; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשובה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 20X0 ו-20X1-1 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20X0, והדוח שלנו מיום __ ב-20X1, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים¹.

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

¹ אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל חוות דעת מסויגת, תותאם הסיפא של משפט זה כך שתציין את ההסתייגות ותתאר אותה.
אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל פסקת הדגש (הפניית תשומת לב), יתווספו בסוף משפט זה המילים הבאות: "... וכן הפניית תשומת לב בדבר [תיאור קצר וברור של העניין נשוא פסקת הדגש, כגון: השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי חדש]".

2. דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים שנתיים

בדוח שנתי של תאגיד בנקאי, מיד לאחר דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, תיכלל חוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים שנתיים. להלן דוגמה למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של תאגיד בנקאי בע"מ¹ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של תאגיד בנקאי לדוגמה בע"מ (להלן – הבנק) לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים – של הבנק ומאוחדים – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- _____% וכ- _____% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו- 20X-1, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהווים כ- _____%, כ- _____% וכ- _____% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0 ו- 20X-1 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ- _____ מיליוני ש"ח, כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שנסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו- 20X-2 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג – 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים

¹ דוגמה לנוסח אחיד (בלתי מסויג) של דוח רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים מאוחדים ודוחות כספיים של תאגיד בנקאי - הערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנוסח האחד מבוסס על תקן ביקורת 108 של לשכת רואי חשבון בישראל בהתאמות המתחייבות לתאגיד בנקאי. מובהר כי אם יחולו בעתיד שינויים בנוסח של תקן ביקורת 108, רואי החשבון המבקרים של תאגידים בנקאיים יפעלו גם בהתאם לשינויים אלה.

של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על הדיווח הכספי ליום 31 בדצמבר 20X0, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של חברות כרטיסי אשראי נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים – של החברה ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 20X0 ו-20X-1 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 20X0, והדוח שלנו מיום __ ב- 20X1, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים¹.

[חתימת רואה החשבון המבקר]

[תאריך]

¹ אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל חוות דעת מסויגת, תותאם הסיפא של משפט זה כך שתציין את ההסתייגות ותתאר אותה.

אם דוח רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים כלל פסקת הדגש (הפניית תשומת לב), יתווספו בסוף משפט זה המילים הבאות: "... וכן הפניית תשומת לב בדבר [תיאור קצר וברור של העניין נשוא פיסקת ההדגש, כגון: השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי חדש]".

חברת כרטיסי אשראי בע"מ וחברות מאוחדות שלה

2. דוח רואה החשבון המבקר - דוחות כספיים שנתיים

בדוח שנתי של חברת כרטיסי אשראי, מיד לאחר דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, תיכלל חוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים שנתיים. להלן דוגמא למתכונת הדוח:

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של חברת כרטיסי אשראי בע"מ¹ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של חברת כרטיסי אשראי לדוגמה בע"מ (להלן – החברה) לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו-20X-1 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים – של החברה ומאוחדים – לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 20X0. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- _____% וכ- _____% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר, 20X0 ו-20X-1, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ- _____%, כ- _____% וכ- _____% מסך כל ההכנסות במאוחד לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו-20X-2, בהתאמה. כמו כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות כלולות אשר ההשקעה בהן הינה כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 20X0 ו-20X-1 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ- _____ מיליוני ש"ח, כ- _____ מיליוני ש"ח וכ- _____ מיליוני ש"ח שנתיים בימים 31 בדצמבר 20X0, 20X-1 ו-20X-2 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"לג – 1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של חברות כרטיסי אשראי נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

¹ דוגמה לנוסח אחיד (בלתי מסויג) של דוח רואה החשבון המבקר לגבי דוחות כספיים מאוחדים ודוחות כספיים של החברה - הערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנוסח האחד מבוסס על תקן ביקורת 108 של לשכת רואי חשבון בישראל בהתאמות המתחייבות לחכ"א. מובהר כי אם יחולו בעתיד שינויים בנוסח של תקן ביקורת 108, רואי החשבון המבקרים של חכ"א יפעלו גם בהתאם לשינויים אלה.

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2416 מיום 09/04/2014 ("אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים") – המשך

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(04/14) [14] 664-12	(10/07) [13] 664-12
(04/14) [4] 668-3	(6/13) [3] 668-3
*(11/11) [13] 669-11	(11/11) [13] 669-11
(04/14) [19] 669-12	(6/13) [18] 669-12
(04/14) [10] 669-45	(12/04) [9] 669-45
*(12/11) [11] 669-59	(12/11) [11] 669-59
(04/14) [2] 669-59.1	(12/11) [1] 669-59.1
*(6/13) [1] 669-177	(6/13) [1] 669-177
(04/14) [1] 669-178-185	-----
(04/14) [20] 690-1	(2/14) [19] 690-1
-----	(1/04) [11] 690-7
*(2/14) [2] 699-110	(2/14) [2] 699-110
(04/14) [2] 699-111	(2/14) [1] 699-111
(04/14) [1] 699-112	-----

עדכונים מחוזר מס' ח-06-2418 מיום 09/04/2014 ("דוחות רואה החשבון המבקר") –

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
*(3/11) [3] 655-1	(3/11) [3] 655-1
(4/14) [4] 655-2	(3/11) [3] 655-2
(4/14) [4] 655-3	(6/13) [3] 655-3
*(3/11) [3] 655-4	(3/11) [3] 655-4
*(3/11) [5] 691F-3	(3/11) [5] 691F-3
(4/14) [4] 691F-3.1	(3/11) [3] 691F-3.1
(4/14) [3] 691F-3.2	(3/09) [2] 691F-3.2
*(3/11) [3] 691F-3.3	(3/11) [3] 691F-3.3
(4/14) [2] 699-112	(4/14) [1] 699-112